

MATURITNÍ TÉMATA Z DĚJEPISU

1. Dějiny Anglie/Velké Británie

- a. Británie v době starověku
- b. Doba římská
- c. Invaze Germánů
- d. Pohanství vs. křesťanství
- e. Vikingské nájezdy
- f. Vilém Dobývateľ a jeho nástupci
- g. Soupeření s Francií
- h. Anglie a kruciáty
- i. Magna Charta
- j. Stoletá válka
- k. Občanská válka a Tudorovci, angl. reformace
- l. Stuartovci a anglická revoluce
- m. Vznik parlamentarismu
- n. Británie – královna moří, kolonialismus, imperialismus
- o. Otrokářství
- p. Průmyslová a zemědělská revoluce
- q. Viktoriánská Británie
- r. Irsko
- s. Británie v 1. sv. válce a v meziválečném světě
- t. 2. sv. válka a role Británie při novém uspořádání světa
- u. Welfare state
- v. Poválečný vývoj – politika, kultura, společnost
- w. Anglie/Velká Británie a Čechy

2. Dějiny Francie

- a. Území dnešní Francie před římskou okupací
- b. Galie
- c. Rozpad západořímského impéria, příchod Germánů, vznik Franské říše
- d. Doba Karlovců – politika, kultura, společnost (feudální stát, rozdělení společnosti)
- e. Franská říše v obležení (Vikingové, Arabové, Maďaři)
- f. Král, šlechta, církve, města
- g. Soupeření s Anglií
- h. Francie a kruciáty
- i. Upevnění královské moci – Filip Sličný, avignonské zajetí papežů
- j. Stoletá válka
- k. Černá smrt
- l. Reformace ve Francii (hugenoti, bartolomějská noc, Jindřich IV.)
- m. Snahy o absolutistickou vládu panovníka
- n. Král slunce – Ludvík XIV.
- o. Osvícenská Francie

- p. Starý režim (Ancien Régime)
- q. Sedmiletá válka
- r. Podíl Francie na úspěšném boji severoamerických kolonií proti Británii
- s. Francouzská revoluce
- t. Napoleon Bonaparte
- u. Francie v 19. století (restaurace, revoluce 1830 a 1848, Ludvík Napoleon, kolonialismus, antisemitismus)
- v. Paříž – kulturní centrum Evropy
- w. Francouzsko-německé vztahy
- x. 1. světová válka a role Francie v utváření meziválečného uspořádání světa
- y. 2. světová válka
- z. Francie 2. pol. 20. století (de Gaulle, Alžír, dekolonizace)
- aa. Role Francie v evropském integračním procesu
- bb. Francie a Čechy

3. Dějiny Španělska a Portugalska

- a. Antická Hispánie (Kartágo vs. Řím)
- b. Rozpad Římského impéria – barbarská Hispánie
- c. Arabská invaze
- d. Pyrenejský poloostrov – křižovatka arabské, židovské a křesťanské kultury
- e. Reconquista
- f. Portugalsko 15. století – zámořské výpravy
- g. Španělsko 15. století – zámořské objevy, první pokusy o absolutismus, sjednocení Španělska, inkvizice, smlouva v Tordesillas
- h. Habsburkové na španělském trůně, dovršení absolutismu
- i. Lesk a bída říše, nad kterou slunce nezapadá (příčiny úpadku nejsilnější evropské velmoci)
- j. Španělsko a Nizozemí
- k. Kultura renesančního a barokního Španělska
- l. Třicetiletá válka
- m. Válka o španělské dědictví
- n. Napoleonská doba
- o. Osvobozené hnutí v jižní Americe
- p. Občanská válka ve Španělsku – gen. Franco vs. interbrigády
- q. Portugalský a španělský diktátorský režim a jejich pád
- r. Španělsko a Čechy

4. Dějiny Itálie

- a. Etruskové, Řekové, Kartaginci, Galové, italské kmeny na Apeninském poloostrově
- b. Založení Říma (tradice vs. historická skutečnost)
- c. Řím republikou (republikánské zřízení a instituce, společenské vrstvy a jejich spory, dobytí Itálie, Spartakus)
- d. Krize římské republiky (občanské války, triumviráty, přechod k císařství)

- e. Římské impérium v době prvních císařů
- f. Vrchol, úpadek a zánik starověkého Říma
- g. Křesťanství vs. pohanství a filosofie
- h. Vzdělanost a kultura starověké Itálie
- i. Barbarská království
- j. Obnovení římské říše (Karlovcí)
- k. Důležité státy v době středověku na Apeninském poloostrově (Benátky, Janov, papežský stát, normanská Sicílie)
- l. Církevní vs. světská moc (boj o investituru, osamostatnění církve, pokusy o ovládnutí Itálie, avignonské zajetí, papežské schizma)
- m. Vzdělanost a kultura středověké Itálie
- n. Renesance a humanismus – předpoklady vzniku, dobové i místní
- o. Itálie na periferii politického dění
- p. Pokusy o sjednocení Itálie v 19. století
- q. Vznik Italského království
- r. Itálie a 1. světová válka
- s. Fašistická Itálie
- t. 2. světová válka
- u. Poválečný vývoj Itálie
- v. Itálie a Čechy

5. Dějiny Německa a Rakouska

- a. Předgermánské osídlení
- b. Příchod germánských kmenů
- c. Konflikt a spolupráce s Římem
- d. Stěhování národů
- e. Východofranská říše
- f. Dynastie saská – vznik Svaté říše římské (renovatio imperii), boj panovníka se šlechtou, říšská církev
- g. Velké postavy středověkého císařství (Jindřich IV., Friedrich Barbarossa, Fridrich II.)
- h. Štaufové vs. Welfové (v evropském kontextu)
- i. Lucemburkové na císařském trůně
- j. Cesta Habsburků k světovládě (vznik střeoevropského soustátí, soupeření s Francií)
- k. Reformace a reforma katolické církve
- l. Třicetiletá válka
- m. Vznik a vzestup Pruska
- n. Války o dědictví španělské a rakouské
- o. Osvícenské reformy v Říši a v Habsburské monarchii
- p. Napoleonské války
- q. Vídeňský kongres, svatá aliance, koncert velmocí, soupeření Pruska a Rakouska
- r. Revoluční 19. století – pnutí politické, hospodářské změny, změny sociální a technologické, nové myšlení
- s. Německo kulturní velmocí
- t. Sjednocení Německa

- u. Německo od sjednocení k válce – imperiální ambice
- v. Rakouské země v 19. století (absolutismus, národnostní problémy, soupeření s Pruskem, cesta ke konstituci)
- w. První světová válka
- x. Důsledky Versaillského mírového systému pro Německo a Rakousko
- y. Poválečný chaos a vznik Výmarské republiky
- z. Cesta nacionálních socialistů k moci
- aa. Jak funguje totalita? (nacistický stát v praxi)
- bb. Druhá světová válka a role Německa
- cc. Rozdělené Německo
- dd. Německý hospodářský zázrak
- ee. Pokusy o sblížení, sjednocení Německa
- ff. Role Německa v evropském integračním procesu
- gg. Rakousko od konce 2. světové války do současnosti
- hh. Německo, Rakousko a Čechy

6. Dějiny Ruska, Polska a Skandinávie

- a. Kyjevská Rus (role Varjagů při formování státu východních Slovanů)
- b. Křest Kyjevské Rusi
- c. Vpád Mongolů – Ruská knížectví pod nadvládou Zlaté hordy
- d. Vznik polského státu – Piastovci (a jejich vztah k českému knížectví)
- e. Skandinávie v raném středověku (Vikingové)
- f. Normané – ze Skandinávie do Konstantinopole
- g. Boj o vymanění z mongolského područí
- h. Ivan Hrozný – samoděržaví, Moskva třetím Římem
- i. Jagellonci – polsko-litevský stát
- j. Rzeczpospolita – cesta ke šlechtické republice
- k. Polsko, Švédsko, Dánsko a jejich role ve třicetileté válce
- l. Nová evropská velmoc na Baltu – Švédsko
- m. Od nástupu Romanovců k Petru Velikému – Rusko velmocí
- n. Severní války
- o. Dělení Polska
- p. Rusko Kateřiny II. – osvícenské reformy
- q. Rusko vs. Napoleon Bonaparte
- r. Zaostalý obr – pozvolné cesty Ruska k reformám v průběhu 19. století
- s. Rusko-japonská válka a ruské revoluce
- t. 1. světová válka
- u. VŘSR, občanská válka v Rusku a vznik SSSR
- v. Lenin, Trockij, Stalin a ti druzí
- w. NEP, industrializace, kolektivizace
- x. Stalinova diktatura
- y. Polsko mezi světovými válkami
- z. Od spolupráce s Německem k Velké vlastenecké válce
- aa. Polsko – druhá světová válka a poválečný vývoj

- bb. Studená válka – vznik rozděleného světa: Korea, Vietnam, Berlín, Budapešť, Kuba, Praha, Afghánistán)
- cc. Rozpad sovětského bloku
- dd. Demokratické Rusko? – problémy současného Ruska
- ee. ABBA, Olaf Palme, IKEA – Skandinávie 20. století
- ff. Kde se ztratilo Finsko a Norsko?
- gg. Skandinávie, Polsko, Rusko a Čechy – kdo uškrtil Ludmilu? Jihočech na polském trůně? Kam se poděla Dáblova bible? Jak dlouho trvají „věčné časy“?

7. Dějiny Byzance, Osmanské říše, Balkánu a Maďarska

- a. Starověké Řecko – nejstarší období po řecko-perské války
- b. Peloponéské války, Athény a Sparta
- c. Vzestup Makedonie, helénská kultura a pád Řecka pod římskou nadvládu
- d. Rozdělení Římské říše (západ vs. východ, Konstantin Veliký, nicejský koncil)
- e. Východořímská říše a Justinián I.
- f. Balkán v období Římského impéria, stěhování národů
- g. Byzanc a šíření křesťanství (Velká Morava, Panonie - Uhry, Kyjevská Rus)
- h. Byzanc a kruciáty
- i. Byzanc a pronikání Mongolů a Turků; pád Cařihradu a jeho důsledky pro Evropu
- j. Turecká expanze do Evropy v 16. a 17. století, Evžen Savojský a Jan III. Sobieski
- k. Nemocný muž na Bosporu – rozpadání Osmanské říše v 19. století
- l. Obnova samostatnosti balkánských států
- m. Rakousko-Uhersko – vyrovnání mezi Němci a Maďary v Habsburské monarchii
- n. Slovensko – od 19. století ke vzniku ČSR
- o. Osmanská říše a Balkán před první světovou válkou, balkánské války
- p. 1. světová válka
- q. Rozpad osmanské říše, nástupnické státy a genocida Arménů
- r. Maďarsko a jeho vývoj od rozpadu Rakouska-Uherska do konce 2. světové války
- s. Maďarská otázka a sovětský mocenský blok
- t. Byzanc, Maďarsko, Balkán a Čechy

8. Dějiny Severní Ameriky

- a. První kontakty mezi Evropou, respektive Asií a Severní Amerikou
- b. Mayové, Toltékové, Aztékové
- c. Osídlování Severní Ameriky od 16. století – otcové poutníci, pequotská válka
- d. Sedmiletá válka v Americe
- e. Válka za nezávislost amerických osad, vznik a počáteční vývoj USA
- f. USA a Kanada v 19. století – Amerika Američanům, územní vývoj USA do 60.let 19. století
- g. Občanská válka v USA, otrokářství, války proti indiánům
- h. USA světovou velmocí, imperiální ambice USA, průmyslový a obchodní rozvoj
- i. 1. světová válka a role USA v ní
- j. USA mezi světovými válkami, světová hospodářská krize, mafie, jazz a prohibice

- k. 2. světová válka v Evropě
- l. 2. světová válka v Tichomoří
- m. Studená válka – Korea, Vietnam, Berlín, Kuba, „světový četník“
- n. Kultura a společnost USA po druhé světové válce
- o. USA, Kanada a Čechy

9. Velké mimoevropské civilizace

- a. Starověký Blízký východ – Sumer, Mezopotámie, Babylonie, Persie, Fénicičané
- b. Starověká Indie
- c. Starověká Čína
- d. Starověký Egypt
- e. Vývoj staré Číny po dynastii Ming, hedvábná stezka
- f. Objevení Ameriky Evropou v 15. století, conquistadoři a pád indiánských říší
- g. Indiánské civilizace – kultura, společnost, politika
- h. Afrika a soupeření koloniálních impérií – rvačka o Afriku
- i. Čína, Japonsko a Korea v 19. a na začátku 20. století – opiové války, reformy meidži
- j. Dálný východ a 1. světová válka
- k. Japonsko a cesta k válce v Tichomoří
- l. Čína – od kolonialismu ke komunismu, Kuomintang, Sunjatsen, Čankajšek, Mao
- m. Indie a Pakistán – Gándí, Nehru a ti druzí
- n. Dálnovýchodní konflikty druhé poloviny 20. století
- o. Blízkovýchodní vztahy – Izrael, Palestina, liga arabských států, OOP a Hamás
- p. Dekolonizace Afriky, apartheid, Nelson Mandela vs. de Klerk
- q. Čechy, Češi a mimoevropské civilizace – cestovatelé, objevitelé, učenci, světci, státníci, emigranti

10. Evropa a náboženství

- a. Náboženství starých Keltů, Germánů a Slovanů
- b. Šíření křesťanství v Evropě – západní a východní křesťanství
- c. Mnišské řády a světská církev
- d. Emancipace církve a její světská vláda
- e. Snahy o reformu církve – reformace
- f. Církve v moderním světě – osvícenství, fr. revoluce, křesťanství ve 20. st.
- g. Vznik a šíření islámu do Evropy, maurská kultura a reconquista
- h. Židovství v éře diaspory – sionismus, ghetta, pogromy, šoa a genocida
- i. Židovská otázka v Hitlerově „třetí říši“, rasové zákony; židovství a komunismus
- j. Současný globální svět a náboženství
- k. Náboženská situace v Československu a v České republice – dějiny a současnost

11. Města, řemesla, průmysl a obchod; venkov a zemědělství

- a. Neolitická revoluce, počátky zemědělství

- b. Vývoj městských států ve starověku – řecká polis, keltská oppida a germánská hradiště
- c. Města a vesnice a způsoby jejich vzniku ve středověku, městská práva
- d. Hanza, hanzovní města
- e. Změny v obdělávání půdy ve středověku a raném novověku
- f. Cechy, řemesla a obchod ve středověku
- g. Počátky průmyslové výroby, průmyslová revoluce, od manufaktur k tovární výrobě
- h. Průmyslový/bohatý/evangelický sever vs. zemědělský/chudý/katolický jih – evropská a americká realita?
- i. Město a vesnice v Čechách – od osidlování k vysídlování pohraničí

12. Vývoj státního uspořádání v Evropě (od prvních států v Řecku k současnosti)

- a. Řecká polis a její politický vývoj
- b. Řím za etruských králů
- c. Období římské republiky, diktatura a triumviráty
- d. Císařský Řím, vznik papežství a cesaropapismus
- e. Kmen, kmenový svaz a první státní útvary ve středověké Evropě
- f. Knížectví, království a Svatá římská říše národa německého
- g. Počátky absolutistických monarchií na prahu novověku
- h. Stavovská monarchie, šlechtická republika
- i. Napoleonská Francie a „jaro evropských národů“
- j. Vznik národních států v 19. století
- k. Evropské diktatury a totalitní režimy ve 20. století – Německo, Itálie, Španělsko, Portugalsko, Sovětský svaz jeho satelity a postsovětské režimy
- l. Evropský integrační proces
- m. Čechy, Češi a totalitní režimy 20. století

13. Český stát od počátku dějin do konce 12. století

- a. Osídlení českého území před vznikem Sámovy „říše“ – Keltové, Germáni, Slované
- b. Sámova „říše“
- c. Velká Morava – první státní útvar zasahující na území Čech
- d. První Přemyslovci – legenda vs. skutečnost
- e. První čeští křesťanští mučedníci – Ludmila, Václav a Vojtěch
- f. České knížectví v éře „tří Boleslavů“
- g. České knížectví a jeho krize na konci 10. století – vliv Piastovců
- h. Český stát za knížat Oldřicha a Břetislava I., hnězdenská dekreta, seniorát
- i. Čechy prvně královské – Vratislav II. a jeho vztahy k německé říši
- j. Kosmas – Chronica Boemorum
- k. Soběslav I. a Vladislav II., porušování seniorátního systému, primogenitura
- l. Krize českého knížectví – Soběslav II., Bedřich, Václav

14. Český stát za posledních Přemyslovců a Lucemburků

- a. Český stát za Přemysla I. Otakara; zlatá bula sicilská
- b. Doba vlády krále Václava I. (1230-1253), Tataři v Čechách
- c. Přemysl II. Otakar – král železný a zlatý
- d. Václav II. a Václav III.
- e. Období zmatků na českém trůně po vymření Přemyslovců
- f. Jan Lucemburský a jeho vláda, povýšení pražského biskupství na arcibiskupství
- g. Karel IV. – římský císař, český král – styky s renesanční Itálií
- h. Pražská univerzita – založení, fakulty, vývoj za Lucemburků
- i. Václav IV. a krize českého státu, spor s Janem z Jenštejna, spor s českou šlechtou a spory v německé říši, neshody mezi Lucemburky

15. Český stát doby husitské, poděbradské a jagellonské

- a. Předchůdci Husovi a inspirační zdroje jeho učení, působení a smrt Jana Husa
kostnický koncil
- b. Husitství, též česká reformace – Jan Žižka, Prokop Holý, Jan Roháč z Dubé, Tábor, sirotci, panská jednota, podobojí a podjednou, Čtyři artikuly pražské, Basilejská kompaktáta
- c. Zikmund Lucemburský českým králem
- d. Habsburkové na českém trůně – Albrecht a Ladislav
- e. Správcovství a panování Jiřího z Poděbrad a z Kunštátu; mírové poselstvo, spory s uherským králem Matyášem; jednota bratrská
- f. Jagellonci na českém trůně – Vladislav Jagellonský, vídeňská smlouva
- g. Ludvík Jagellonský, bitva u Moháče a turecká hrozba ve střední Evropě
- h. Kultura jagellonského období českých dějin – vrcholná gotika

16. Habsburkové na českém trůně – do smrti Karla VI.

- a. Habsburská monarchie, Ferdinand I. jako tvůrce středoevropského soustátí
- b. Maxmilián II. a nástup renesance v českých zemích
- c. Rudolf II., rudolfínská Praha, manýrismus
- d. Konec vlády Rudolfa II. – Rudolfův majestát, spory mezi katolíky a protestanty, vpád pasovských
- e. Nástup Matyáše na český trůn, stavovské povstání a Fridrich Falcký
- f. Ferdinand II., porážka stavů na Bílé hoře, poprava vůdců rebelie a Obnovené zřízení zemské
- g. Třicetiletá válka
- h. Ferdinand III., Ferdinand IV., vestfálský mír, větší samostatnost říšských území; berní rula
- i. Leopold I., Josef I., barokní kultura
- j. Karel VI. a jeho vláda (léta 1711-1740); pragmatická sankce

17. Český stát v tereziánském/josefínském období a v 19. století

- a. České země za Marie Terezie – reformy; završení baroka a nástup osvícenství
- b. Josef II. a mýtus lidového císaře
- c. Leopold II. a české národní obrození
- d. František II. (I.) a české země do roku 1835, první období metternichovského absolutismu
- e. Ferdinand V. (I.), druhé období metternichovského absolutismu, romantismus
- f. Revoluční roky 1848-49, František Palacký
- g. Bachovský absolutismus, první léta vlády Františka Josefa I.; biedermeier
- h. 60. až 80. léta 19. století: Říjnový diplom, liberalizace, kulturní rozkvet českých zemí, završení národního obrození
- i. Česká politická scéna před rokem 1914 – proudy, směry, osobnosti
- j. Spor o Rukopisy (RKZ) jako doklad vyspělosti českého národa – T.G. Masaryk
- k. Kultura a společnost v českých zemích ve druhé polovině 19. století
- l. Průmysl a technicko-vědecký vývoj českých zemí ve druhé polovině 19. století

18. 1. světová válka; česká politika během války a vznik ČSR

- a. Předpoklady a příčiny první světové války; mocenské bloky a jejich formování
- b. Balkánská fronta, začátek války roku 1914
- c. Východní fronta, české legie
- d. Italská fronta
- e. Západní fronta
- f. Mimoevropská bojiště 1. světové války
- g. Válečná věda a technika – nové objevy pro válečný průmysl
- h. VŘSR a vývoj 1. světové války
- i. Vstup USA do konfliktu
- j. Konec 1. světové války, mírová jednání
- k. Česká politika během války
- l. Vznik ČSR a rozpad evropských říší (Rusko, Rakousko-Uhersko, Osmanská říše)
- m. Versailleský mírový systém a jeho slabá místa

19. První a druhá čs. republika v kontextu meziválečných evropských a světových dějin

- a. Den 28. října 1918 a události, které mu předcházely; uspořádání ČSR
- b. Národnostní složení ČSR a jeho problémy
- c. Mýtus „zlatých dvacátých“ let v ČSR
- d. Kultura meziválečné epochy v ČSR
- e. Malá dohoda; ČSR v síti mezinárodních vztahů
- f. Třicátá léta 20. století v ČSR a vliv světové hospodářské krize
- g. Rostoucí napětí mezi Čechy a Němci, mezi Čechy a Slováky, mezi Slováky a Maďary v ČSR – radikální hnutí a politické strany
- h. Mnichovská dohoda a její mezinárodní souvislosti
- i. Druhá československá republika

20. Druhá světová válka; protektorát Čechy a Morava, Slovenský štát, čs. zahraniční odboj

- a. Protektorát Čechy a Morava (1939-1945)
- b. Kultura a společnost v době protektorátu, vnitřní odboj, proměny účasti komunistů v odboji
- c. Heydrichiáda, čs. zahraniční odboj
- d. Slovenský štát a jeho existence v letech 1939-44
- e. Předpoklady a příčiny druhé světové války
- f. Rok 1939 – první rok války
- g. 1940 – útok na severské státy a Francii, vznik závislého státu ve Vichy
- h. Bitva o Británii
- i. Plán Barbarossa – útok na Sovětský svaz
- j. Úloha německých satelitů ve východním tažení – Slovensko, Maďarsko, Rumunsko, Bulharsko
- k. Americko-japonský konflikt v Tichomoří, jeho příčiny a širší souvislosti
- l. Boje v severní Africe
- m. Obrat ve válce: Tichomoří, východní fronta, severní Afrika
- n. Den „D“ a operace Overlord
- o. Diplomatická jednání „velké trojky“ během druhé světové války
- p. Pád Mussoliniho, Itálie a její vývoj za 2. světové války
- q. Konec války v Evropě, Marshallův plán pomoci Evropě
- r. Konec války v Tichomoří, atomová zbraň
- s. Květnové povstání v Praze, úloha tzv. vlasovců

21. ČSR/ČR od konce 2. světové války do současnosti

- a. Poválečná obnova Československa
- b. Volby v roce 1946 a jejich důsledky
- c. Růst moci KSČ, „karlínští kluci“ a únorový puč roku 1948
- d. Počátek totalitarismu v Československu, 50.léta – politické procesy, kolektivizace
- e. Konec 50. let a léta šedesátá – léta tání a pražského jara – česká cesta komunismu s lidskou tváří, A. Dubček
- f. Srpen 1968, jeho předpoklady a důsledky pro českou společnost, „sorry, Tony“.
- g. Normalizace, Charta 77, aktivity disentu, „anticharta“
- h. Druhá polovina 80.let 20. století – léta pozvolného uvolňování poměrů
- i. Sametová revoluce, rok 1989
- j. Československo od revoluce k rozpadu federace, vznik České republiky a Slovenské republiky
- k. Léta 1992 – 2012 – evropská integrace, NATO, Entropa, pravdoláskaři
- l. Kulturní a společenský vývoj od konce 2. světové války do roku 1989 – Zítřka se bude tančit všude; zlatá šedesátá, nová vlna, atd.
- m. Kultura „polistopadového Československa“ a prvních let existence České republiky

22. Poválečný svět – do současnosti

- a. Vývoj poválečného Německa, rozdělení Německa, Berlínská krize, stavba zdi v Berlíně, opětovné sjednocení Německa
- b. Studená válka
- c. Vývoj v Sovětském svazu – od Chruščova po Gorbačova
- d. Rozpad Sovětského svazu a první léta existence postsovětských republik
- e. Vývoj ve Spojených státech amerických – politika, kultura, společnost
- f. Závody o dobývání vesmíru
- g. Dekolonizace, rozpad koloniálních impérií a vznik nových (super)velmocí
- h. Třetí svět jako laboratoř velmocí, nepřímé střetávání SSSR a USA
- i. Závody ve zbrojení, NATO vs. Varšavská smlouva
- j. Blízkovýchodní otázka po vzniku státu Izrael
- k. Evropský integrační proces – od ESUO k EHS a EU
- l. Balkánské války po roce 1989
- m. Globalizace – pozitivní a negativní aspekty
- n. Terorismus – ohniska, problémy, vývoj
- o. Demografické problémy – „stará Evropa“ vs. „mladá Afrika“ či „dravá Asie“
- p. Ekologie, ekologismus a ekoterorismus
- q. Současná ohniska konfliktů a jejich historické pozadí – Afghánistán, Irák, apod.

23. Velké ideologie 19. a 20. století (liberalismus, komunismus, socialismus, fašismus, nacismus; ženská otázka)

- a. Nacionalismus a jeho vývoj; sionismus
- b. Liberalismus
- c. Komunismus a jeho vývoj
- d. Socialismus, anarchismus
- e. Fašismus; klerofašismus – Itálie, Rakousko, Slovenský štát
- f. Národní socialismus
- g. Ženská otázka, feminismus

24. Evropa objevuje svět – zámořské objevy a kolonizace, imperialismus

- a. Zámořské objevy vikingských nájezdníků
- b. Italské obchodní styky s Orientem, hledání Janovy země, hedvábná stezka, Marco Polo
- c. Portugalské a španělské námořní plavby na konci 15. století, Tordesillas
- d. Conquista, dobývání Nového světa
- e. Británie jako královna sedmi moří, počátky anglické/britské námořní hegemonie, Francis Drake
- f. Anglické/britské, nizozemské, francouzské, portugalské a španělské obchodní a kolonizační snahy v 16. – 18. století
- g. Objevení Austrálie, obeplutí Nového Zélandu, hledání Terra Australis – nejjihnější země, James Cook

- h. Průzkumy Afriky v 19. století, David Livingstone, E. Holub
- i. Imperiální snahy Evropy a USA
- j. Dobývání pólů v prvních desetiletích 20. století – R. Amundsen, F. Nansen, U. Nobile aj.

25. Románská, gotická, renesanční, barokní a osvícenská epocha

- a. Románské umění – původ, znaky, chronologie, příklady staveb a dalších děl
- b. Románské umění a české země
- c. Gotika – původ, znaky, chronologie, atd.
- d. Česká gotika – od počátků k Vladislavské gotice
- e. Renesance a humanismus – zdroje, původ, znaky, rozšíření, chronologie
- f. Česká renesance, příklady uměleckých děl a jejich deskripce; čeští humanističtí myslitelé
- g. Manýrismus a baroko – zdroje, původ, rozšíření, chronologie, znaky, varianty (italské vs. severské baroko, u nás barokní gotika)
- h. České umění doby baroka
- i. Osvícenství – zdroje, rozšíření, proudy, důsledky

26. Umění 19. a 20. století

- a. Klasicismus, empír
- b. Romantismus a biedermeier
- c. Realismus
- d. Historismus, neo-slohy 19. století
- e. Secese – Francie, Rakousko, Čechy
- f. Moderní umělecké směry – impresionismus, post-impresionismus, symbolismus, dekadence, expresionismus
- g. Kubismus
- h. Dada, surrealismus
- i. Realismus a neorealismus
- j. Postmoderna, pop-art a po-postmoderní umění
- k. Hudba – od jazzu po techno, hiphop atd.
- l. Fotografie
- m. Film a filmová tvorba

27. Evropská vzdělanost, věda a školství

- a. Možnosti vzdělání ve starověkých kulturách
- b. Středověká vzdělanost, kláštery jako „internet středověku“
- c. Městské a obecní školy, farní školy
- d. Univerzity
- e. Humanismus, církevní školské řády (jezuité, piaristé), J. A. Komenský
- f. Osvícenství, akademie věd a umění, učené společnosti
- g. Vývoj moderní vědy od renesance po současnost

h. Významné osobnosti dějin školství: J. F. Herbart, M. Montessori, R. Steiner